

REFORMÁTUS HÍRADÓ

VII. ÉVFOLYAM 3. SZÁM

Új sáncokat és bástyákat építünk, mert új keretek között kell megmaradnunk

Kató Béla református püspökkel egyházzól, közösségről, jövőről

Az erdélyi református egyház számára az elkövetkező időszak nagy kihívása, hogy megtalálja az utat az elkerülhetetlen és a megváltoztatható dolgok között, azonosítsa feladatait, megfelelő választ adjon az igényekre és problémákra. A meglévő közösséget össze kell fogni, hálózatba kell szervezni, amelynek pilléreit, csomópontjait képezhetik az egyház által fenntartott, működtetett intézmények. A református hitvallás alapelvei a ma emberének is biztos fogódzókat kínálnak, amelyekre felépítheti életét. Kató Bélaival, az Erdélyi Református Egyházkerület püspökével a reformáció 500. évfordulója alkalmából egyházzól és közösségről, jelenről és jövőképről, feladatokról és lehetőségekről beszélgettünk.

ZAY ÉVA

– Mi a reformáció ünnepének üzenete, milyen központi gondolat köré szerveződik ez az ünnepség?

– A reformáció 500. évfordulója lehetőséget nyújt arra, hogy újra megfogalmazzuk azokat a gondolatokat, amelyek mindig is foglalkoztattak, vagy amelyek szerint éltünk és élünk. A legfontosabb ezek közül, hogy az emberi élet nem az ember akarásától függ, hanem Isten kegyelmétől. Erre vonatkozóan a Rómabeliekhez írt levél 9. részének a 16. verse örökérvényű; az egész ünnepségünket tulajdonképpen erre tudnám felépíteni: „nem azé, aki akarja, és nem is azé, aki fut, hanem egyedül a könyörülő Istené.” Határmezsgyéhez érkezve és mérleget vonva elmondhatjuk: az elmúlt 500 év alatt – az emberek és a református egyház életében egyaránt – rendkívül sok vágy és akarat fogalmazódott meg, de a törek-

vések ellenére sem mindig az elvárások szerint alakult és alakul az élet.

Kisebbségi sorsunkban különösen tudatában kell lennünk annak, hogy Isten kipótolja mindazt, amit az ember akarása és „futása” ellenére sem tud megtenni. Ezt ígéri, ezt mondja az ige, és el kell fogadnunk, hogy mindaz, ami velünk történik, vagy bármi, ami az 500 év alatt történt, a javunkat szolgálta. Isten nem vonta meg a szeretetét tőlünk, ezáltal bizakodva tekintünk az elkövetkező időszakra; minden úgy fog történni, minden emberi munka és akarat mellett, ahogy Isten akarja. Ez nem azt jelenti, hogy kényelmesen hátradőlhetünk, hogy nincs több feladatunk. A kiábrándultságot, reménytelenséget lerázva azt mondjuk: igen, mi megtettünk és megteszünk mindent, vannak álmaink, vannak terveink, de Istennél van tulajdonképpen letéve üdvösségünk, és mindaz, ami az emberi élet lényege.

KISS GÁBOR

Felmérjük a feladatokat, és nem mondunk le se a jövőről, sem az életünkről

– Mit jelent reformátusnak lenni manapság, hogyan tudja egy mai református ember megőrizni a reformáció értékeit, miként tudja továbbadni a következő generációknak?

– Nem könnyű ma reformátusnak, egyáltalán hívő keresztyéneknek lenni; az egyház maga is egyre inkább kiszorul a közéletből, az

élet színtereiről. Látni azt is, hogy kevés ember látogatja az istentiszteleteket; nem járja át a teljes közösséget az ige üzenete, és az egyház által küldött üzenetek nem jutnak el sok emberhez. Ez azt jelenti, hogy ha valaki meg akarja élni a hitét, tudatosítania kell azt is, hogy az nem a tömegek hite és vallása, nem a tömegek mozgá-

ma, hanem egy kisebb közösségé, amelynek a léte és befolyása fontos lehet számára. Látjuk viszont azt is, hogy a keresés a fiatalok körében is megnyilvánul, és nagyon nagy igény van arra, hogy hitelesen képviseljük mindazt, amit a reformáció tanított.

FOLYTATÁS A 9. OLDALON

„Nagyon egyedi” szobrokat avattak az irisztelepiek

Kós Károly és Bartha Miklós fogadják a templomba érkezőket

ROHONYI D. IVÁN

Két mellszoborral gazdagodott az irisztelepi református templom kertje: Bartha Miklós és Kós Károly emlékműveit október 20-án leplezték le a gyülekezet tagjai, illetve számos világi és egyházi előljáró jelenlétében. Az ünnepi hangulat már a villamosmegállóból tapintható: Blaskó János szobrászművész alkotásai, a fehér lepellel letakart mellszobrok csalogatóak, a templomajtóban álló férfiak pedig még a késő újságírókat is szeretettel fogadják.

SARÁNY ORSOLYA

A templomban ünneplőbe öltözött kisebb csoport ül: a férfiak a bejárat jobb oldalán, öltönyösen, nyakkendővel, a nők, picit kevesebben, a bal oldalon foglalnak helyet, természetesen ők is elővették ruhásszekrényeikből a szebb felöltőiket. Péntek délután van, még szinte véget sem ért a dolgozók szokásos munkaideje, hát a kettős szoboravató különlegessége ellenére is akadnak üres padok a templomban. Síri csendben ülnek a gyülekezet tagjai, várnak türelmesen, csak mi sajtosok lábatlankodunk, recsegnek a jegyzetfüzetek, sétatifikál az operatőr, kattog a fényképezőgép. Szerencsére a munkánk zaját elnyomja az orgona hangja.

Az ünnepi istentiszteletet Bibza Gábor, a Kolozsvári Református Egyházmegye esperese tartja, prédikációjában arra figyel-

mezteti a gyülekezet tagjait, hogy vasárnaponként, ahogy a templomba mennek, mindig el kell haladniuk a két mellszobor között, amelyek majd emlékeztetik őket arra, hogy „az ember, aki a múltban gyökerezik, de a mában él, az tud jövőt, holnapot építeni”.

– A múlt eseményei meghatározzák az életünket, ezért nagyon fontos az, hogy mi hogyan viszonyulunk a múltunkhoz: büszké vagyunk arra, vagy úgy gondoljuk, hogy a múltunk szégyellnivaló? – hangsúlyozta az esperes. Ezt követően kiemelte, az ilyen emlékművekre szükség van, „azért mert nekünk is időnként jó, ha visszaemlékezünk elődeinkre-nagyjainkra, azokra, akik itt ebben a térségben, városban meghatározóak voltak, akiknek köszönhetően ma itt vagyunk”.

FOLYTATÁS A 10. OLDALON

„Kós Károly életének bő kilenc évtizede itt zajlott közöttünk”

„A kerekdombi református gyülekezet olyan, mint egy nagy család”

Fazakas Csaba Árpád, az új lelkész: a legnagyobb kihívás minden elvárásnak megfelelni

Esős októberi napon látogattunk el a Kerekdombi Református Egyházközség nemrég beiktatott lelkészéhez, Fazakas Csaba Árpádhoz, aki nyár végén érkezett a gyülekezetbe. Beszélgetésünk alatt sorra kirajzolódtak az elmúlt tíz év állomáshelyei, amelyekről a fiatal lelkész az otthonosság érzésétől áthatva beszélt. Jelenlegi gyülekezetével kapcsolatos terveiben egymás megértése, megismerése, az otthonosság megteremtése a cél.

NAGY-HINTÓS DIANA

Már nagyon vártam, hogy dolgozhassak

– Mennyire befolyásolta pályaválasztását a család, az iskola?

– Egyszerű, munkás, templomba járó családban nőttem fel a Maros megyei Kelemtelkén. Általános iskolai tanulmányaim után egyértelmű volt számomra, hogy tovább szeretnék tanulni, lehetőleg színvonalas, jó nevű középiskolában. Családom mindenben támogatott, s többek között lelkipásztorom buzditására sikeresen felvételiztem

hogy lelkipásztorként tegyek valamit erdélyi magyar népünkért, akár egy kis, eldugott faluban is. Ez később meg is adatott nekem. Úgy gondoltam, hogy ez a minimum, amit tennem kell hálám jeléül, hisz annyi mindent kaptam az évek során az Úrtól.

Segesváron kezdtem meg lelkészi szolgálatom segédlelkészként 2007 őszén. Két csodálatos, áldásos esztendő szolgáltam ott, ahol kezdőként kipróbálhattam magam egy nagy gyülekezetben, és sok hasznos tapasztalatra tehettem szert. 2009 szeptemberétől a Kolozsvár-Kerekdombi gyülekezetbe kerültem újabb két segéd-

éreztek, hogy az Úr munkálkodik a kerekdombiakban s minden bizonnyal ez az Úr akarata. Így kerültünk vissza Kolozsvárra 2017 augusztusában.

Legfontosabb feladat: megismerni az egész gyülekezetet

– A Kolozsvár-Kerekdombi gyülekezet nem volt ismeretlen számomra, hiszen két évnyi segédlelkészségem alatt sikerült megismernem a gyülekezet magját: a gyülekezet tisztviselőit és családjukat, a presbitériumot, a nőszövetséget, a két kórust, a vallásórásokat, a konfirmandusokat, az ifiseket, a bibliaórák csoport tagjait és a vasárnap délelőtti gyülekezetet. Hat év után visszatérve ebbe a közegbe úgy érzékelem, hogy a gyülekezet magja alig változott, tehát ilyen szempont-

Tervek: idősek klubja, gyermekzenekar

– Ismerős közegben talán könnyebb rövid, közép és hosszú távú terveket kialakítani?

– Legfontosabb feladatomban a gyülekezet egészének a megismerését tartom, hiszen nagyon sokan csak keresztelezés, esketés, temetés során jelennek meg a lelkészi hivatalban, templomban. Úgy érzem, ki kell lépni a lelkészi hivatalból, és el kell mennem az emberekhez, hogy igazi pásztori szolgálatot tudjak végezni. A majdnem 900 lelket számláló gyülekezetünk feltérképezése máris elkezdődött, a családlátogatás beindult. Gyülekezetünk idősebb tagjait diakónusunk rendszeresen látogatja, de terveink között szerepel az idősek klubjának beindítása és működtetése. Ez gyakorlatilag heti egy alkalmat je-

kórusunk is. Az ifjúság számára rendszeres heti bibliaóráink vannak, melyeket csendes hétvégékkel és kirándulásokkal, nyári táborokkal szeretnénk kiegészíteni, illetve ifjúsági klubot is működtetnénk.

– Mi tartozott eddigi lelkészi pályafutásának legnagyobb kihívásai közé? Most milyen kihívásokkal kell szembenéznie?

– Tíz évi lelkészi szolgálat után a legnagyobb kihívás számomra még mindig az igehirdetésre való alapos felkészülés, azaz, hogy azt mondjam tovább, amit az Úr megértetett velem, amit a szívemre és ajkamra helyezett. Felettből nagy felelősség ez, mely alázatra és engedelmességre indít. Ugyanakkor a hallgatás, meghallgatás művésze, az emberekre való odafigyelés ebben a rohanó, elmagányosodó világban jelent kihívást számomra. Viszont Kolozsváron élve és munkálkodva, 34 évesen önálló lelkipásztori szolgálatot végezve, most úgy érzem, hogy a gyülekezet, lelkészkollégák és kolozsvári értelmiség irányából érkező számos elvárásnak való megfelelés a legnagyobb kihívás számomra. Sokrétű szolgálatot várnak el tőlem is: jó igehirdető legyek, mindenkire legyen időm, a gyülekezetben minden korcsoport számára programot szervezzek, részt vegyek mindenben, legyen képzésem a gyülekezet anyagi életének megszilárdítása tekintetében, részt vegyek egyházmegyei szintű rendezvényeken, illetve Kolozsvár kulturális életének aktív tagja legyek. Pár hónap teltével úgy látom, hogy jól be kell osztanom az időmet és fontossági sorrendet kell felállítanom.

– Kire számíthat (pl. presbiterekre, lelkes hívekre) tervei megvalósításában?

– Terveim, ötleteim megvalósításában számítok közvetlen munkatársaimra, feleségemre, aki a gyermekmunka koordinálását vállalta, önkéntesekre, presbiterekre és fiatalokra. Nagyon hálás vagyok, hogy előzőm, Dobri András nyugdíjba vonult lelkipásztor és felesége felajánlotta segítségét és jó tanácsát a szolgálatokra nézve, illetve az egyházi adminisztrációban. A testvéri, felebaráti szeretetet éljük meg magyarfodorházi testvéreinkkel, illetve a hollandiai Emmeloord gyülekezet képviselőivel, kapcsolattartó csapattal, Wimmel és Margriettal. Sok áldást tapasztalunk együttléteink, találkozásaink rendjén. Az ő hathatós, önzetlen segítségükkel és anyagi támogatásukkal sikerült Bogártelken gyülekezeti házat kialakítani és működtetni, közösségi programok, csendes hétvégék szervezése céljából.

– Van-e olyan bibliai idézet, amely különösképpen kedves az Ön számára, vagy amelyet lelkészi mottójának tekint?

– A beiktatásomon olvasott Keresztelő János-i bizonyágtétel az én lelkipásztori szolgálatom vezérgigéje: Annak növekednie kell, nékem pedig alább szállanom. Ján 3,30. Ehhez a Krisztusra mutató szolgálathoz, az Óráló való hiteles bizonyágtételhez kérem az Úr segédelmét és áldását!

Fontos odafigyelni az emberekre

a Kolozsvári Református Kollégiumba, amiről utólag egyre inkább úgy érzem, hogy nagyon jó választás volt. Mindmáig hálás vagyok tanáraimnak, lelki nevelőimnek, akik bevezettek a nagybetűs életbe... Magszeretett velem az irodalmat, történelmet, földrajzot, az idegen nyelveket, színházba és operába vittek, és mindezeket szeretetteljes, meghitt közösségben éltem át. Az út, a folytatás kezdett közvonalazódni, mert utat mutattak nekem. Nem győzködtek tanáraim és lelki nevelőim, hogy legyek lelkipásztor, hanem életük példája, hitelessége, gerincessége irányadó volt. Nevek nélkül, hálás vagyok érettük, mert életük szép bizonyágtétel volt az Úr kegyelméről és szeretetéről. 2002-ben sikeres érettségi és felvételi után bejutottam a teológiára. A teológiai tanulmányaim után már nagyon vártam,

lelkészi évre. Most, utólag érzékelem ezen szolgálatom fontosságát, hiszen ez a gyülekezet hívott és választott meg lelkipásztorának 2017 nyarán. A segédlelkészi évekről mondhatom: jókor jó helyen voltam és nagyon jó emberek, befogadó közösség körében teljesíthettem szolgálatot. Így volt ez Segesváron, de Kolozsváron is. 2011 nyarán meghívott és megválasztott lelkipásztorának a Sövényfalvi Református Egyházközség. Hat csodálatos évet tölthettem ott családommal, feleségemmel és két gyermekünkkel. Egyszerű, nagyon ragaszkodó emberekkel dolgozhattam együtt. Nehéz szívvel, de nagyon szép emlékekkel a szívünkben fogadtuk el a kerekdombi gyülekezet meghívását. Váratlanul, minden előjel nélkül, mondhatni felkészületlenül ért minket a megkeresés, de első perctől

ból nagyon könnyen megtaláltam a közös hangot, a kedvező helyzetet pedig maximálisan ki szeretném használni a gyülekezetépítés, a szolgálatom során. Nagymértékben meghatározza a gyülekezet jellegét, hogy kevés kivétellel a családok házakban laknak, a kerekdombiak ismerik egymást, még él bennünk a hóstáti munka, a föld, a hagyományok és az egyház iránti szeretet és ragaszkodás. Azt szoktam mondogatni mindenkinek, hogy a kerekdombi gyülekezet olyan, mint egy nagy család. Én így ismertem meg őket, és így fogadtak be minket is. Elévülhetetlen érdemei vannak e téren is gyülekezetalapító, templomépítő és közösségépítő szolgálatot végző elődeimnek dr. Dobri Jánosnak és fiának, Dobri Andrásnak, akinek a nyomdokaiba léphettem az Úr akaratából.

lent, két-három órás együttléte az idősek számára, amelynek keretében rövid áhítatra, előadásra, beszélgetésre, vetítésre, éneklésre és szeretetvendégségre kerül sor. Már nagyon várom, hogy e hónap végén, az idősek vasárnapján felavassuk az idősek klubját.

Nagyon fontosnak tartom az ifjúsági munkát. Kolozsvár rengeteg lehetőséget kínál számukra, nem tudunk versenyezni az iskolák által szervezett tanítás utáni és hétvégi tevékenységekkel. De azt hiszem, hogy nem is ez a célunk, hanem az, hogy szeressük, meghallgassuk és példamutató élettel neveljük őket. A gyerekek számára a rendszeres vallásórák mellett vasárnaponként istentisztelet alatt foglalkozást tartunk. Hamarosan beindul a gitároktatás és reméljük, megalakul a gyermekzenekarunk és gyermek-

Új sáncokat és bástyákat építünk

Kató Béla református püspökkel egyházzól, közösségről, jövőről

FOLYTATÁS A 7. OLDALRÓL

– Ha csak a bioetikai vonatkozásait nézzük a mi református egyházunknak, ezek olyan segítséget nyújtó, „útjelző táblák”, amelyek szerint igenis lehet élni; nem tudjuk elég hangsúlyozni:

a mi hitünk immár egy kipróbált hit.

Húsz generáció vallotta ezt és élte meg ennek alapján a maga életét. És nem is akarhogy, hiszen mindaz, ami mögöttünk van, kultúra, gazdaság, társadalmi felépítés, egyaránt ebből gyökerezik. A hit volt az éltető erő, ennek alapján tudott mindennap elindulni az ember, aki alkotni akart, aki gyermeket akart nevelni, aki gazdaságot épített. A törekvés és akarat hit nélkül nem működik. E századok óta minden református ember legalább az első kérdését és feleletét megtanulta a Heidelbergi Káténak; „Mi életedben és halálodban egyetlen vigasztalásod? Az, hogy [...] akár élek, akár halok, nem önmagamé, hanem [...] Jézus Krisztusnak a tulajdona vagyok. [...] mennyei Atyám akarata nélkül egy hajszál sem hullhat le fejemről. [...]” Ez egy olyan bizonyítéktétel, amelyre a mai ember is tud életet építeni, és minden külső körülmény ellenére érezheti, hogy meg tud maradni.

– 500 éve alakítanak át, építenek, restaurálnak templomokat. Milyen hangsúlyt fektetnek ma Erdélyben a templomok építésére, ezek felújítására?

– A napokban kapom kézhez a kötetet, amit most adunk ki, és amelyben ötven, épített örökségünkre jellemző templomot mutatunk be. Jelképesen minden évszázadból tíz templomot választottunk. Az első évszázadnak a templomai nyilván azok, amelyeket a katolikus korból vettünk át, a továbbiak az erdélyi egyházi építéset különböző korszakaiban épültek, és az idén befejezett öt templom is benne van a kötetben. Különböző korokban különböző lehetőségek voltak: a kommunizmus időszakában például alig épült egy-két templom, egy évszázaddal ezelőtt, Szász Domokos püspöksége idején viszont százvalahány istenházát emeltek.

Ma már nincs kifejezett terjeszkedés az építkezések tekintetében, hiszen egy zsugorodott létszámú erdélyi református magyar közösségnek nem szükséges újabb és újabb templomokat építeni; ha építünk, azzal a vándorlás, elvándorlás, letelepedés révén kialakult új helyzetekre adunk választ.

Új templomokat kell építeni például a nagyvárosok periferiáján kialakult új negyedekben, ahova még költöznek fiatalok, tehát ahol van jövő.

Ők ugyan szórványban élnek azon a területen, de a templom válik a gyűjtőhelyé, központtá, ahol megélhetik a magyarságukat, reformátusságukat. Ezeket már úgy építjük, hogy melléjük óvodát, bölcsődét is tervezünk, hogy a fiatal család egésze kötődhessen az intézményhez. Az idén épült templomok között a szászfenesi például a fenti törekvésnek megfelelően épült.

Másrészt olyan helyen építettünk templomot, ahol teljesen tönkrement az istenháza, vagy pedig az ott élő kis közösségek vágytak rá, de az elmúlt évtizedekben nem tudták felépíteni. Ezek az építkezések egyébként jelképezik azt is, hogy hol is áll a gyülekezet-szervezésünk; a kihívásokkal számolnunk kell, és az erőt oda kell küldenünk, ahol van még kinek és van miért. Érdekes volt például a sándorfalvi templom építése, szentelése nyomán kialakult helyzet is; ott egészen kicsi közösség van, az emberek elvándoroltak a településről, a korábbi templom megcsúszott, szinte összeomlott, ennek helyére építettünk egy kicsi templomot. Amint megépült,

a gyülekezet lélekszáma 70 százalékkal megnövekedett.

Többen hazaköltöztek, elkezdték régi házaikat felújítani, és oda jelentkeztek be.

A templom egyértelműen gyűjtőerőt képvisel, és amíg áll, istentisztelet és közösség van, addig erős kohéziós hatással bír. Vannak vidékek, ahol romos állapotban van a templom, teljesen kihalt a közösség; ezek ma már emlékművek. Lehetőségeink nem engedik meg, hogy ezeket a romos templomokat gyülekezet nélkül felújítsuk; mindamelllett egy-egy nagyon szimbolikus helyen, ahol érdemes és meg is lehet a templomépületet menteni, vannak felújítási terveink, amelyeket az anyaország támogatásával próbálunk megvalósítani. Az előző uniós pályázati ciklusban a Kolozsvár-belvárosi és a széki templomot sikerült felújítani, most újabb reprezentatív műemlék templomok, nyertek pályázatot, a bánffyhungyadi, dési, nagyenyedi és a tordai.

– Az erdélyi magyar közösség lélekszáma egyre csökken. Ennek folytán, miközben templomok újulnak meg, adott esetben épülnek is, más istenházák gazdátlanok válnak, vagy már azzá is váltak, hiszen bizonyos településeken már csak néhány magyar ember él. Van-e stratégia ilyen esetekben a református jelenlét erősítésére, a szellemi és az anyagi, tehát az épített örökség megtartására?

– Az, hogy egy településről a gazdasági és társadalmi körülmények miatt elvándorolnak emberek, elkerülhetetlen. Ezek a folyamatok nem tőlünk függenek. Az egyháznak ugyanakkor mindig az új kihívásokra választ kell adnia.

Elképzelhető, hogy az elkövetkező évtizedekben falvak fognak eltűnni, hiszen nemcsak a magyar, a román lakosság is fogy.

Négy és fél millió ember, zömében fiatal, már elhagyta az országot. Bármennyire is fájdalmas, nekünk is lesznek olyan falvaink, amelyeket el kell búcsúztatni, amelyekről le kell mondani.

Mindenkit el kell kísérni tisztességesen a földi útján, így ilyen esetekben missziós lelkészi szolgálatok, körlelkészletek alakulnak; ez azt jelenti, hogy egy-egy lelkipásztor lát el majd több falut, beosztva magát, hogy mikor megy el falvaként ahhoz a néhány emberhez, hogy velük legyen, velük imádkozzon, a szent kegyekben részesítse őket. Ilyen helyekre nem lehet jövőt építeni. Másrészt, ha van ezekben a falvakban akár egy-két gyermek is, ezeknek az anyanyelvi oktatása rendkívül fontos, különben az asszimiláció akkora nyomással hat rájuk, hogy ők is el fog veszni egyházunk és magyar közösségünk számára. Ezeket a gyermekeket egyenként számon kell tartani, szórványkollégiumokban összegyűjteni, amelyek fenntartása szükségszerű és megoldható.

Bármi, ami az 500 év alatt történt, a javunkat szolgálta

Vannak az életben elkerülhetetlen, megváltoztathatatlan dolgok, de vannak olyanok, amelyek megváltoztathatók. Az egyház számára az igazi kihívás az, hogy képes-e a kettőt megkülönböztetni egymástól;

nem lehet kardunkba dölve elpusztulni, sem ideális álmokat kergetni, amelyek rózsaszínre festenek a világot.

E kettő között kell az utat megtalálni, mi sem tehetünk egyebet, mint hogy felmérjük a feladatokat, és nem mondunk le se a jövőről, sem az életünkről. Új sáncokat és bástyákat építünk, ami azt jelenti, hogy az új keretek között akarunk megmaradni. Ha már nem vagyunk kétféleképpen, az nem azt jelenti, hogy az egymillióan már nincs feladata; ez még mindig nagyon nagy közzség, és még mindig nagyon sok feladat van. A közösséget azonban meg kell szervezni, a szigeteket hálózatba kapcsolni. Kolozsvári létünk példázza a legjobban azt, hogy tulajdonképpen mi itt az intézményeinkben élünk; az utcán vagy a hivatalokban, munkahelyeinken nem vagyunk ugyan többségben, nem tudjuk úgy megélni identitásunkat, ahogyan szeretnénk, de intézményeinkben teljes értékűnek érezhetjük magunkat. Fontos törekvés ezért a következő időre nézve az is, hogy minél több ilyen intézményünk, körünk legyen, ahol gyülekezhetünk. Kolozsváron immár, Szászfenessel együtt 13 református egyházközségünk van, mindenütt infrastruktúra áll rendelkezésre, templomok, lelkipásztorok vannak, gyakorlatilag átfogják a város református közösségét.

– Milyen más típusú épületek, intézmények felújítására, rendbetételére fordítanak figyelmet?

– Idén különösen, de korábban is nagyon odafigyelünk a jövődre, ami az ifjúságnak, a nevelésügyben van. Egyházunk a reformáció óta támogatta az oktatást. Az állam hozzáállása ambivalens ebben a kérdésben: ad is, nem is. Nem tudtuk elérni, hogy úgy neveljünk, ahogy szeretnénk, de

visszakapott kollégiumaink erős bástyái az oktatásnak.

A legtöbb visszakapott épületünk azonban leromlott állapotban van, és ahogy visszaadták, az állam azonnal meg is vonta a támogatást ezektől. Vannak barátságos és barátságatlan önkormányzatok – bizonyos esetekben sikerült is az önkormányzattal együttműködve uniós pályázatokat szerezni ezek felújítására. Ahol erre nincs mód, ott saját erőnkkel kell az épület felújítását megoldanunk.

Bölcsődei, óvodai programban veszünk részt, fontosnak tartjuk és támogatni kívánjuk az anyanyelvi közzségben való nevelésnek a legkisebb korban való elkezdé-

sét. Nem akarunk versenyre kelni az állam által ajánlott anyanyelvi oktatással, de vannak helyek, ahol nekünk kell a hiányt pótolnunk. Második útemben nemcsak a szórványban, de a tömbmagyar területeken is lesznek az oktatás körülményeit minőségileg javító beruházásaink.

Folyamatosan alakul a szociális, diakóniai tervezés is: több öregotthonunk van már, de újabb kettőt építünk, Kolozsváron és Sepsiszentgyörgyön. Ezek az intézmények nagyon fontosak, hiszen egyre több idősödő, beteg embertársunk van, akik várják a segítséget, és ha azt nem kapják meg az államtól, nekünk kell megpróbálnunk helyzetükön valamilyen módon enyhíteni.

– Mennyire vonzó pálya a lelkészség, igaz-e, hogy lelkészhány van?

– 15 évvel ezelőtt a nyugdíjkorhatárt 65 évben szabtuk meg a lelkészek számára, mivel akkor lelkipásztor-többletünk volt, és arra törekedtünk, hogy a helyeket átadjuk a fiataloknak. Mára már odajutottunk, hogy 50 gyülekezetünk üres; ezeknek körülbelül a fele el is tudna tartani még lelkipásztort, viszont nincs, kit küldjünk, a teológián sem tudjuk a meghirdetett helyeket betölteni. Ennek több magyarázata is van; mindenekelőtt azt kell figyelembe vennünk, hogy 1990 óta egyharmadát elveszítettük az erdélyi reformátusságnak, ez a megfogytakozott lélekszám látszik a teológiai képzésre jelentkezők számának apadásán is. Tény, hogy nem a Bethlen Gábor korabeli időköt éljük, amikor a lelkészi pálya nagyon vonzó volt; egy parasztyereknek a felemelkedés magasfokát jelentette, elvégezhetette a teológiát, majd a fejedelem nemesi levelet adományozott a lelkészeknek és családjának. A lelkészutánpótlás és értelmiségeképzés ragyogó korszaka volt ez.

Ma már nem ugyanezt jelenti lelkésznek lenni – a szolgálat sok lemondást, megkötést jelent, megoldásra váró kihívással jár.

Aki nem hivatásból választja ezt a pályát, az csak a nehézségeket láthatja benne. Mindamelllett állítom, hogy ma is ez a legszebb hivatás: nincs az életnek olyan területe, amelyiket ne fogná át, és ahol ne segíthetne. Aki viszont szereti a népet, az embereket, az bizonyosan ezennél is felvállalja majd ezt a hivatást. Eddig úgy gond maguktól történtek a dolgok, ma már azonban a gyülekezeteknek tudatosan kell lelkipásztorokat nevelniük.

– A protestáns egyházak együtt ünneplik a reformáció 500. évfordulóját. Miért tartják ezt fontosnak? Hogyan viszonyul a katolikus egyház ehhez az ünnephez?

– A mi erdélyi helyzetünkben megtanultuk, hogy csak akkor maradunk meg, úgy lehetünk erősek, ha összefogunk. Egy ilyen ünnepet többféle módon meg lehet ülni; mindig a nagyobb közösségnek kell kinyújtania a kezét a kisebbek felé, ezzel is igazolva, hogy szeretjük őket, együvé tartozunk, fontosnak tekintjük őket. Másrészt, a mi szempontunkból is fontos az együttműködés, hiszen a kerítést ki kell tolni, az elzárkózás se hova nem vezet. Úgy kell egymás mellett élnünk, hogy mindenki megtarthassa a saját identitását. 1568 után továbbra is valljuk, hirdetjük, a tolerancia fontos erdélyi sajátosság.

A katolikus egyház rendkívül barátságosan vett részt az ünnepelésben; ők is, mi is kifejeztük azt egymás felé, hogy ami az 1500-as években történt, megtörtént. Mindannyian örökösei vagyunk ezeknek a történeteknek, viszont elég idő telt már el egymás közösségeiben ahhoz, hogy azt mondjuk, a másiknak is van létjogosultsága. Nem azt a kort éljük, amikor dogmatikai, vallási kérdéseken vitakozunk; közösségeink évszázadokon át egy élhető vallást gyakoroltak, színesítették az erdélyi lét palettáját.

Közös anyanyelvünk és kultúránk olyan erős kötelék, amely sokszor felülírja a felekezeti hovatartozást.

A felekezeteink tagjai közötti házasságok szinte napirenden vannak, és van egyfajta konszenzus a jó erdélyi szokásban is, miszerint a „fiú az apáét, a lány az anyáét” örökl. Egyházi vezetőként gyakran kifejezzük egymás kölcsönös elfogadását azzal is, hogy részt veszünk egymás ünnepeiben, küzdemeiben. A történelmi egyházak többi püspökével rendszeresen találkozunk, megtárgyaljuk közösségeink ügyeit, problémáit.

– Mit jelent a *semper reformanda* elve ma?

– A reformációt egy folyamatnak tekintjük; nem dőlhetünk hátra, azt képzelve, hogy ami egyszer megtörtént, az úgy is marad. Ma különösen a globalizációnak a térhódítását látjuk; olyan külső szabályokat, életformát próbálnak ránk kényszeríteni, amelyek pontosan ellentétesek az igével, annak üzenetével. Erre ma nagyon oda kell figyelni, mert ha mindent elfogadunk, és a világ áramlatával haladunk, akkor megtagadjuk a mi református hitünket; megtagadjuk azt, hogy csak az Isten igéje igazíthat el bennünket, és hogy semmilyen emberi kívánság, vágy vagy hozzáadás nem írhatja felül a szentírás üzenetét. Ehhez a forráshoz újra és újra vissza kell térnünk és ennek megfelelően rendeznünk sorainkat.

„Nagyon egyedi” szobrokat avattak az irisztelepiek

Kós Károly és Bartha Miklós fogadják a templomba érkezőket

FOLYTATÁS A 7. OLDALRÓL

Amikor annyian mentek, ő maradt, és épített házat-hazát

Bartha Miklós jogászt, publicistát, parlamenti képviselőt, az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület (EMKE) egyik előfutárát Széman Péter EMKE-elnök méltatta. Az elnök elmondta, Bartha Miklósról kevesen hallottak, akik mégis, azok Bartha Miklóst politikusként ismerik, újságírói, közösség-szervezői tevékenységét kevésbé. Pedig ezek a tevékenységek voltak azok, amelyek megalapozták az EMKE-t.

– Az 1870-es évek végén, 1880-as évek elején egyre-másra alakultak a magyar közművelődési egyesületek. Az erdélyi magyarok szórványhelyzete kétségtelenül indokolta egy nemzetépítő és -megtartó egyesület létrehozását. Bartha Miklós tevékenysége minden bizonnyal előrevetítette az EMKE megalakulását. Ezt elismerendő a szervezet 1885-ben, már alakulása-kor alelnökévé választotta őt – mondta el a méltató, hogyan jártult hozzá Bartha Miklós a 137 éves egyesület létrejöttéhez.

„Kós Károly életének bő kilenc évtizede itt zajlott közöttünk”, kezdte a méltatást Vincze László irisztelepi gondnok elmondva, nehézzé alakította úgy beszélni, hogy az „sokunknak kortársa volt, akit a jelenlevők közül többen személyesen ismerhettek”. Az se utolsó szempont, hogy az az istenháza, amelyben ő az építésről beszélt, Kós Károly munkája.

A méltató elmondta, Kós Károly egyfajta polihisztorként, reneszánsz inasként is jellemezhető a mai ember számára, hisz író, grafikus, könyvkészítő, politikus, példamutató földműves és építész is volt egy személyben. Olyan ember, aki látta a követendő utat és cselekedett, amikor Erdélyt lecsatolták. „Amikor annyian mentek, ő maradt, és épített házat-hazát: templomot, magánépületet, múzeumot, könyvet, közösséget, igényt, transzilván gondolatot.” Vincze László szerint

a Kós Károly-i transzilván elvek ma, amikor a többségi nemzet is kezd transzilvanizmusban gondolkodni, újra elő fognak kerülni, mivel „azok erős fundamentumai lehetnek egy közéleti diskurzusnak, hisz ő (Kós Károly) tudta, egy erős közéleti építmény erős alappal kezdődik.”

A gyülekezet tagjai gyermeki kíváncsisággal hallgatták a méltatásokat és az esperes intő szavait, egyesek még belebólgattak a hallottakba, „milyen igaza van”, helyeslésüket egyesek a padszomszédjukkal is megosztották.

Lesznek-e új Bartha Miklósek és Kós Károlyok?

Az ünnepséget levezető Farkas László irisztelepi református lelképásztor a méltatásokat követően röviden elmesélte, hogyan is került a két mellszobor a templom elé.

– Valamikor 2014-ben, a kolozsvári gyülekezetek közös gyűlésén röppent fel a hír, hogy a magyar Országgyűlés elnöke részéről egy mellszobrot szeretnének ajándékozni Kolozsvár magyarságának. Bartha Miklósról volt szó. A kérdés az volt: hol találunk ennek helyet? Akkor kérték fel az irisztelepi református egyházközösséget, hisz szép a hely, a templom előtt sok terület van, hogy adjunk helyet ennek – osztotta meg Farkas László lelképásztor Bartha Miklós szobrának történetét. Ám kifejtette: úgy érezte, egyházközösségük nem kapcsolódik közvetlenül az EMKE-alapítóhoz, hisz ő más egyházkerülethez tartozott, de van „saját” fontos személyiségük is, Kós Károly. Így született az ötlet, hogy egy szoborból kettő legyen, amelyet végül sikerült véghezvinniük.

– Két hazafi előtt hajtunk ma fejet, akik sokszínű gazdag életművet hagytak maguk után, amelyek kibogozására, teljes megértésére kutatói életpályák is kevésnek bizonyultak – kezdte szoboravató beszédét Grezsa István kormánybiztos. – Teljesítményük egyszerre tükrözi a zseni nagy alakításának mítoszát, de ott van benne a történel-

Bartha Miklós, akinek az EMKE-t köszönhetjük

mi kor lenyomata is, hisz identitásukat meghatározották társadalmi viszonyaik, nemzeti hagyományaink. A kormánybiztos beszédében kiemelte, fontos az, hogy a Bartha, Kós és más fontos történelmi személyek által írt történetet, építő, közösségformáló munkát folytatni tudjuk, ám az már kérdéses, hogy a „mai társadalmunk ki tud-e nevelni soraiból Bartha Miklósokat vagy Kós Károlyokat?”

Nem akarózik hazamenni

Bár egyesek továbbra is bólogatnak, helyeselnek, erre az utolsó beszédre már nem figyelt mindenki, igaz, a közelben elhaladó forgalmas út autózúgásától a hangosítás ellenére sem lehetett mindent rendesen hallani. Az udvar sarkában két néni hevesen beszélget, nevetgélnek, gesztikulálnak, de elbújtak, nem zavarnak senkit. Egy kislány virágcsokrokkal a kezében édesapja ölébe kerekedik fel, majd bújjik bele szégyenlősen az ölelésbe. A csokrokat azért magasan tartva kiment a szorításból. A gyermeki kíváncsiság helyett inkább gyermeki türelmet-

lenség a jellemző, az izgatottság és büszkeség. Kukucskálnak egymás feje mellett a gyülekezet tagjai, lesik a még letakart szobrokat, mikor lepezik már le őket...?!

Egy férfi másokkal is megosztaná az emléket, hatalmas táblagéppel videózza az eseményt, különböző szemszögek-ből veszi ő is a történeteket, sétál az emberek között, emeli a gépet, hogy minél jobb minőségben megörizze az eseményt. Megörökíti a kormánybiztos beszédét, az emberek arcait.

Aztán végre elérkezik a nagy pillanat, lehullnak a leplek, akárha valami titkos ajándékról, ami máttól már mindig hozzájuk fog tartozni, egy kicsit mindenkire, aki ide majd betér.

Ahogy felszabadul a frissen felavatott szobrok előtt a hely, sorba mennek a gyülekezet tagjai megnézni azokat, megismerik a két alakot, akik majd figyelmzettetik, emlékeztetik őket minden alkalommal, amikor istentiszteletre jönnek, hogy ne feledjék múltjukat, építsék örökségüket. A férfi továbbra is magasba tartott táblagéppel fényképezi a szobrokat, és az eléjük járuló embereket, a kislány pedig kimászik az apai ölelésből, a

máskálástól, játszástól már megviselt csokrait leteszi a két szobor elé. Még lehajolva hatalmas mosollyal fordul vissza apjához, elismerést, visszaigazolást várva. Az apa mellett idős néni mosolyát is kapja megnyugtatósként: jól csinálta, futhat vissza játszani. A leplek lehullása után egy férfi siet vissza barátjához, miután megcsodálta Blaskó János szobrászművész alkotásait: „Nagyon egyediek” – közli vele rövid-tömör véleményét.

A szobrok hivatalos átadását követően senki sem siet haza: majszolják a finom reszelt-tojásos szendvicseket, házi gombás-sonkás csavart tésztát, süteményt és kalácsot. Harsányan beszélgetnek, sztorizgatnak, csak az étel kínálól, tálcával rohángoló néni haragják túl őket: „Nem kell szégyenlősen lenni, tessék venni bátran.” Örömmel tölti el őket a találkozás, de a megtiszteltetés is, hogy ennek a két személynek a szobra az ő kis templomuk előtt kapott helyet. Talán nem is volt szükség az esperes figyelmeztetésére, intésére: büszkén fognak ők minden alkalommal elsétálni a szobrok között.

Lelkészavatón, templomszentelésen, „születésnapon” a kollégisták

Százöt éves a szőkefalvi templom

N.-H.D.

Bár alig pár hete kezdődött a 2017/18-as tanév, a Kolozsvári Református Kollégium kórusa több énekes szolgálatot végzett.

– Október elsején Tordaszentmihályon, igazgató-karnagyunk szülőfalujában énekeltek. Itt idén választottak új lelképásztort, Tőkés Ferenc volt kollégistát, akinek feladata lesz többek között elkezdni a következő 500 év munkáját lendületesen, szent akarattal. Az elhangzott beszédekben többen hangsúlyozták: nem könnyű feladat egy gyülekezetet összefogni, vezetni, a lelkész áldozatos munkája azonban mindig meghozza gyümölcsét. Ehhez kívánunk erőt, kitartást, áldást! – közölte Füstös Paul 12. A osztályos tanuló.

– Negyedik éve vagyok tagja a Kolozsvári Református Kollégium kórusának, amelyben édesapám is énekelt, aki most lelképásztor. A szászfenesi református templom október 1-i szentelésére ő hívta meg a kórust már jó fél évvel az ünnepelés előtt. Még nem énekeltem otthon. Kórustagként nagyon örülök, hogy Szászfenesre is el tudtuk vinni bizonyágtételünket. Szászfenesi gyülekezeti tagként pedig köszönet minden kórustagnak és az igazgató úrnak, hogy ezt elvállalták. Csodálatos ünnep volt – vélekedett a templomszentelésről Máté Kincsó Tímea 12. C osztályos tanuló.

– Az Efézusbeliekhez intézett levél 2. részének 8. versét választotta a Szőkefalvi Református Egyházközösség gyüleke-

zeti ünnepségének jelmondatául. Szeptember 24-én, a reformáció jubileumi évében egyházközösségünkben hálaadó istentiszteletre gyűltünk össze 105 éves templomunkban. Külön öröm volt számomra az, hogy a Kolozsvári Református Kollégium kórusa Székely Árpád karnagy-igazgató úr vezetésével is jelen volt az ünnepségen, együtt dicsérhettük az Urat ezen a jeles napon. Régi álomom vált valóra azáltal, hogy az a kórus, amelynek én is tagja vagyok, szülőfalum templomában szolgálhatott. A nap második részében a Szőkefalvától nem messze található Magyarsárosi Református Szórványgyülekezetbe is elvittük az ige és ének ajándékát. Áldott volt ez a nap, jó volt együtt lenni – emlékezett vissza Nagy Eszter 12. A osztályos tanuló.